

**GAUTENG MUHASHO WA PFUNZO
MULINGO WA TSHITIFIKHEITHI TSHA MATIRIKI**

**TSHIVENDA LUAMBO LWA DAMUNI
GIREIDI YA NTHA
(Bammbiri la Vhuvhili)**

**Possible Answers
Feb / Mar 2006**

MBUDZISO 1

1.1	Musadzi wa lunako / o nakaho	(2)
1.2	U tamba / u dovha madi	(2)
1.3	U lu fha muthu a si wavhudi.	(2)
1.4	Limetafore.	(1)
1.5	Tshi a vha ravhadisa / u amba zwithu zwi si zwa ngoho.	(1)
1.6	U ima hao zwavhudi.	(2)
		[10]

MBUDZISO 2

2.1.1	Vhathu vha lino shango.	(2)
2.1.2	Dzi pfuloni dzadzo	(2)
2.1.3	Murendi u khou amba vhathu vhane musi vhe na murangaphanda wavhudi vha ita zwiito zwi si zwavhudi. Murena u wa vha funa nahone u vha o vha lavhelesa. Vhathu vhatshinya, vha sa fhulufhedzei, swenezwo zwi vhaisa milu ya mulisa makone.	(3)
2.1.4	U lwa nga tshadzo.	(2)
2.1.5	Mulisa ane a kona u lisa vhathu vhawe zwavhudi nahone nga mbavhalelo.	(2)
2.1.6	Shangoni line ra khou dzula khalo.	(2)
2.1.7	Runga / thavha	(2)
		[15]
2.2.1	Murendi u khou amba ha Murena Yesu ane a nyadziwa. Murena Yesu o disa tshedza shangoni. Murendi u toda u ri vhudza uri Vhathu vha tevhdahho fhungo la Mudzimu vha do kuvhatedzwa vha tshi la tshothe.	(4)

- 2.2.2 Vhathu vhothe vha lino shango line ra khou tshila khalo. (3)
- 2.2.3 Ndi line la tevhela ndila yalo. (2)
- 2.2.4 Zwivhuya zwine Mudzimu a ri itela zwone zwi disa vhutshilo havhudi kha vhathu. (3)
- 2.2.5 Vha fhedza nga u edela khofhe dzavhudi. (1)
- 2.2.6 Vhathu vhanzhi. (1)
- [15]**
- 2.3.1 Ndi Murena Mudzimu. (2)
- 2.3.2 - U rangaphanda vhathu nga ndila ya vhulondo. (1)
- U londa vhathu vhawe vhukuma. (1)
- Vharangaphanda vho no tela vhathu vhavho zwivuya zwavhudi. (1)
- Vhane vha sa vhe na tshituhu kha vhathu. (1)
- Vhane vha vha na vhusedzi kha vhathu vhavho. (1)
- Vharangaphanda vha sina phosho na vhuada kha vhathu vhavho. (1)
- 2.3.3 - Vha sa dzuli na vhathu vhavho (1)
- Vha sa ditukufhadziho. (1)
- Vha sina tshanda tsha vhulondo. (1)
- Vhane vha vha na tshituhu. (1)
- 2.3.4 Vhana vha Mudzimu / vhathu. (1)
- 2.3.5 Mulisa ane a vha na mbilu ya vhudi. (2)
- [15]**
- 2.4.1 Tshidakwa. (1)
- 2.4.2 - Tshi kaidza muthu kha mishumo isi yavhudi. (1)
- Muthu u tsa tshirunzi nga zwiito zwi si zwavhudi. (1)
- U kombamulula kutshilele ku si kwa vhudi. (1)
- Hu sasaladzwa zwiito zwa muthu zwi si zwavhudi. (1)
- Hu sasaladzwa ndila dzi si dzavhudi kha muthu. (1)
- 2.4.3 Nga hone vhudakwa, a huna zwivhuya mudini wawe. Mutani wa tshidakwa hu tshilwa vhutshilo vhu si zwavhudi nga hone vhudakwa. (3)
- 2.4.4 Vhutshilo hatsho. (2)
- 2.4.5 Ndi hone halwa vhune tsha nwa. (2)
- 2.4.6 A tshi litsha vhutshilo hawe vhu si ha vhudi. (2)
- [15]**

MBUDZISO 3

3.1 Izwi ndi ngoho. Vho-Gumani vha vhonala sa mubvumbedzwa a si wavhudi ngauri:

- Vha a tenda kha zwa vhuloi.
- Vha ri Vho-Matidze vha low muta wavho.
- Musi hu tshi bevelela zwithu vha a ya u vhonisa.
- Musi nwana wavho wa musidzana a tshi lovha vha ya u vhonisa.
- Hothe vha pumekedza Vho-Matidze sa muloi.

- Vho-Gumani ndi muanewa wa u levha.
- Vha rwa Vho-Matidze dzundeni hu si na tshe vha khakha.
- Vha rwa Vho-Matidze musanda hu sina zwe vha ita.
- Vha sema Vho-Matidze vhe lwendoni lwa u ya mungomeni.

- Vho-Gumani vha na lunyadzo.
- Vha sema vhamusanda vha ri ndi mutukana.
- Vha rwa Vho-Matidze phanda ha vhamusanda.
- Vha na mbiti.
- Vha fhedza vho rema vhathu nga mbado
- Vha fhedza nga u di hunga.

[30]**KANA**

- 3.2.1 Ndi ine ha vha na u shuluwa ha malofha. (2)
- 3.2.2 Ndi Vho-Rhathiyaya, vha swika hune vha kongona Timhaka. Vho –Rathiyaya vha kombetshedza vhamusanda u ri hu bviwe mungome nanga Malukute: u latanya vho-Gumani na vho-Matidze nge ari vho-Matidze vha lowa muta wa vho-Gumani. (4)
- 3.2.3 A vhuho (1) (1)
Vho-Rathiyaya na Malukuta vha tutuwedza Vho-Gumani uri vha ri Vho-Matidze ndi muloi. (1) Nditsheni u lovha o lunwa nga nowa muloi ha pfi ndi Vho-Matidze. (1) Mungome u tou vhudzwa uri a fare Vho-Matidze sa muloi. (1) Vho-Rathiyaya na Malukuta vha itela u wana tshelede. (1) (5)
- 3.2.4 Vho-Ravhudzo, vha lovha. (1)
- Vho-Rhathiyaya, shada. (1)
- na Vho-Matidze, vha lovha. (1)
- Vhothe vho renwa nga Vho-Gumani. (1)
- 3.2.5 Vho-Matidze.
- Ndi vhone vha no tovholwa nga Vho-Gumani
- Vha a rriwa dzundeni.
- Vha pomokwa vhuloi vhu siho.
- Vha kondiselwa vhutshilo nga Vho-Gumani. (5)
- 3.2.6 Ndi matsivha a u wa kha donngi. (4)
Na u lunwa nga nowa.

- 3.2.7 - Vha swika hune vha kombetshedza vhamusanda uri bviwe mungome.
 - Vha luka maano na Malukuta uri thangu dzi fare Vho-Matidze.
 - Vha ima na Vho-Gumani musi vha tshi pomoka Vho-Matidze vhuloi. (3)
- 3.2.8 Timhaka (Mungome) na Malukuta. (Nanga.) (2)
- 3.2.9 Vho vha vhe na tsimu. (1)
- [30]**

MBUDZISO 4

Khudano nnzhi yo vhangwa nga ene Ntsundeni.

- 4.1 U tswa hawe ho vhangwa khudano vhukati ha Vho-Matambule na ene Ntsundeni.
 U tswa hawe ho vhangwa khudano na Vho-Malabi.
 U tswa hawe ho vhangwa khudano vhukati hawe na Vho-Matambule na Vho-Balavhi
 U tswa hawe ho vhangwa khudano vhukati hawe na Vho-Matambule na Vho-Mutshekwa
 U tswa hawe ho vhangwa khudano vhukati hawe na Ungani. ndi ngazwo Ungani o mutala.
 U tswa ho ita uri Vho-Balavhi na Vho-Mutshekwa vha pomoke Vho-Matambule samba la u via na vhuloi.
 Vho-Malabi vha lwa na vhabebi vhawe nga hone u tswa hawe.
 U pandelwa ha Vho-Matambule nga Vho-Malabi ho bva kha samba la u via, le la bva kha vhabebi vha Ntsundeni.
 Khudano ye ya diswa nga mapholisa yo vhangwa nga u tswa na u zwifha ha Ntsundeni.
 Tshiofhisio o vhulaha Latani murathu wa Vho-Matambule nga yone Khudano ye ya thomwa nga Ntsundeni.
 Vho-Matambule vha kudana na vhamusanda nga hone u tswa ha Ntsundeni. **[30]**
- 4.2.1 Ngauri o pfa u pfi Ntsundeni u pfana na Vho-Matambule. (2)
- 4.2.2 Ungani. (1)
- 4.2.3 Tshishonga. (1)
- 4.2.4 Hai, Tshishonga o ita izwi uri Ungani a tale Ntsundeni.
 Tshishonga o ita izwi hu u toda Ntsundeni (4)
- 4.2.5 Makhuwani he a vha a tshi shuma hone. (2)
- 4.2.6 Tshiofhisio
 Nge a pfa u pfi Vho-Matambule ndi vhone vho vhulahaho Vho-Nguluvhe. (2)

- 4.2.7 Vho langanna na khonani yavho Vho-Mugwabana ü
 - Mugwabana u ita uri vha ha Zhendedzi vha ambe uri malofha a tshitumbu tsha Vho-Nguluvhe a khou vha lwadza. üü
 - Zwothe zwi itwa mapholisa o tthetshesesa. ü (4)
- 4.2.8 - Nzhini ya u kokodza madi. ü
 - Zwifuwo zwinzhi. ü
 - Khefi ü na Supermarket. ü (4)
- 4.2.9 Thotshi ü
 Luvhone luhulwane. ü
 Khamera. ü (3)
- 4.2.10- U vhulaelwa Murathu.
 - U tekettelwa nga vhathu.
 - U rwiwa havho nga mapholisa.
 - U tambudzelwa vhana.
 - U thatiwa mushumoni.
 - U iselwa samba la u via. (6)
- 4.2.11 Muthu naho u nga ita zwithu zwi si zwavhudi kha munwe na iwe a zwi nga u nakeli. (1)